

Маріупольський
університет

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції

12 грудня 2025 року

Київ 2025

Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, 12 грудня 2025 р. / За заг. ред. к.е.н., доцента Марени Т.В. — Київ: МДУ, 2025. — 118 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти.

Основні напрями роботи конференції:

- Безпекова складова соціально-економічного розвитку країн світу;
- Розвиток інтеграційних процесів в умовах військово-політичного конфлікту;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн світу;
- Забезпечення конкурентоспроможності національних економік;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку;
- Особливості повоєнного відновлення економіки України.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

Список використаних джерел:

1. Булатова О.В., Резнікова Н.В., Іващенко О.А. Цифровий розрив чи цифрова нерівність? Нові виміри глобальних асиметрій соціально-економічного розвитку в умовах техноглобалізму. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. 2023. № 13(25). С. 45–57. <https://doi.org/10.34079/2226-2822-2023-13-25-45-57>
2. Резнікова Н., Булатова О., Панченко В., Іващенко О. Цифрова трансформація ринку праці: платформна економіка і нові загрози нерівності в умовах техноглобалізму. Агросвіт. 2023. № 18. С. 33–42. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.18.33>
3. Резнікова Н.В., Булатова О.В., Шлапак А.В., Іващенко О.А. Платформізація цифрової економіки чи техноглобалізм цифрових платформ? Трансформаційний потенціал діджиталізованих екосистем для міжнародного бізнесу і торгівлі. Ефективна економіка. 2023. № 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.6.1>
4. Panchenko V., Oliinyk K. Transformation potential of the digital economy and Industry 4.0 for innovative and industrial development and economic inequality. Агросвіт. 2025. №17. 57-67. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.17.57
5. Panchenko V., Oliinyk K. Digital gentrification as a sign of new inequality in the conditions of socio-spatial transformations. Actual Problems of International Relations. Vol. 1 No. 163. 2025. С. 124-133. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2025.163.1.124-133>

ПАНЧЕНКО В.Г.,

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Маріупольський державний університет

REGULATORY TRILEMMA AS A NEW ARCHITECTURE OF ECONOMIC CONTAINMENT IN A GLOBAL ENVIRONMENT

In the modern configuration of global regulation, two dominant approaches are distinguished, which form different models of economic influence on the structure of international economic interaction [1; 2], on the strategic behavior of states and transnational corporations, and on the configuration of global supply chains. The American approach is based on technological, trade, and financial restrictions. Its central idea is to create structural barriers that make it difficult for competitors to access critical technologies and sectors. Within such a model, export controls, restrictions on the supply of semiconductor equipment, prohibitions on cooperation with individual technological corporations, screening of foreign investments, and tariff measures play a key role. The combination of these instruments forms a long-term architecture of containment that encompasses technological, trade, and financial components, establishing a behavioral framework for a broader system of international interactions [2]. The European approach, on the other hand, is based on regulatory influence on corporate behavior and production strategies [3]. Environmental, social, and governance (ESG) standards imposed on foreign companies as a condition for accessing the European market are becoming a tool of foreign policy pressure. This creates a situation in which multinational corporations are restructuring their supply chains, refining their reporting, revising their environmental strategies, and adapting their financial models to the logic of EU regulation. This type of influence is transforming global competition, as regulatory expansion is becoming a strategic tool for positioning.

The interaction of the American and European approaches creates a field of systemic tension within which a regulatory trilemma is formed. It combines security goals, economic needs, and regulatory obligations, which makes the mechanisms of state policy complex, multi-layered, and at the same time contradictory. On the one hand, states seek to ensure technological autonomy and secure strategic sectors. On the other hand, economic interdependence and the structural role of global supply chains do not allow for sharp breaks or full-scale decoupling of economies. The third

dimension, related to regulatory activity, adds a new level of complexity, since standards formed in one jurisdiction are increasingly mandatory for companies operating in many countries simultaneously. The architecture of American technological containment is distinguished by high institutional integrity. It is based on the logic of control over critical technologies as a key resource of the 21st century. Control over modern semiconductor technology, advanced chips, artificial intelligence, quantum computing, and dual-use systems forms a common field in which access to strategic advantages is determined. Technological restrictions not only coexist with tariffs and investment barriers but also structure them. In this context, technology serves as a primary asset, while trade and finance become instrumental in its institutionalization [4]. This approach causes economic instruments to cease being merely regulatory means and become mechanisms of strategic deterrence. Financial sanctions, investment restrictions, transaction verification, monitoring of corporate ties, and a clear system of lists of companies to which special regimes apply form an infrastructure of economic pressure. This infrastructure affects not only competitors, but also corporations from third countries, which are forced to reassess their own risks and strategic horizons.

The European regulatory approach provides a much broader scope than traditional economic restrictions. Environmental and management requirements apply outside the EU, affecting the production processes of companies worldwide. This forms a specific model of managing global competition, in which the key tool is not punishment or prohibition, but coercion to adapt to standards that have a global resonance. Changing environmental standards, transparency of supply chains, refined reporting procedures, and requirements for corporate responsibility form a new institutional logic that determines the trajectories of company development. Such logic is distinguished by the fact that it does not require direct conflict or open confrontation. Regulatory pressure is not accompanied by direct economic damage, but its effect is profound. Companies seeking to maintain access to the European market are compelled to restructure their own production and management models, regardless of the policies of their country of origin. Thus, regulatory expansion creates a special type of dependence, in which legal requirements become the main channel of influence on the global economy. The regulatory trilemma in this context manifests itself as a growing contradiction between security, economic, and regulatory goals [5]. The application of tariff measures by the US stimulates the reorientation of production and the geographical reduction of supply chains. In contrast, the requirements for the transparency of these chains, which are formed by the EU, assume their extensive international structure and many nodes of transnational interaction. As a result, companies find themselves between mutually incompatible regulatory approaches, which creates double pressure on their economic behavior. At the same time, capital restrictions create another layer of contradictions. On the one hand, they strengthen the state's internal financial stability and enable risk control. On the other hand, implementing environmental programs requires significant investment, which becomes challenging in cases of limited capital mobility. This creates a dilemma in which states are forced to balance the need to protect the economic system and climate policy obligations.

Technological competition is deepening through the emergence of new minilateral alliances. Minilateral alliances are emerging as a new form of strategic coordination, in which a small number of states unite around common interests in areas such as security, technological development, and economic stability. Unlike large multilateral organizations, where decision-making is often slow and hindered by disagreements among participants, minilateral formats offer agility, flexibility, and the ability to achieve deep political coherence. Such alliances emerge in sectors where states aim to respond swiftly to escalating technological competition, coordinate export control policies, establish shared standards in artificial intelligence, enhance cybersecurity, establish alternative supply chains, and mitigate unwanted technological dependencies. Participants in these formats focus on narrowly defined goals, which allows them to create effective mechanisms for deterrence and development in key areas, such as semiconductors, defense systems, critical materials, and data processing infrastructure. Minilateral alliances are gradually turning into influential centers of international politics, capable of setting rules in sensitive industries, determining the parameters of technological standards, and shaping new trajectories of global security outside the framework of traditional institutions. In parallel, China is developing its own model of countering external pressure.

Reorienting itself to the domestic market, building its own technological ecosystems, developing alternative payment systems, and participating in regional trade agreements create the basis for long-term economic autonomy. This direction is aimed not only at reducing dependence on external markets but also at forming alternative centers of global gravity.

Список використаних джерел:

1. Панченко В.Г., Резнікова Н.В., Іващенко О.А. Форсайт як інструмент відповідального державного управління і стратегування міжнародної економічної політики в умовах загострення глобальних проблем розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2024. № 326 (1). С. 350-358. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-55>
2. Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Проблеми реінституціоналізації світової економіки в умовах незалежності: нові виклики глобальному регулюванню. *Економічна наука.* 2017. №10. С. 5-10.
3. Резнікова Н. В. Глобальні проблеми у фокусі нормативної сили ЄС: виклики для координації понять та оцінки існуючих і потенційних загроз. *Журнал європейського і порівняльного права.* 2020. Вип. 12 (1-2). С. 35-40.
4. Панченко В., Резнікова Н. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навчальний посібник. Київ: АграрМедіа, 2025. 471 с.
5. Панченко В., Птащенко О., Резнікова Н., Карп В. Багатовимірність проблем соціально-економічного розвитку в умовах глобальних викликів: інституційні рамки політики модернізації. *Економічний простір.* 2025. № 199. С. 86-98. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.199.86-98>

ПЕТРИК І.В.,

доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук,
доцент кафедри раціонального природокористування
та охорони навколишнього середовища,
Маріупольський державний університет

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ДОБРОБУТ НАСЕЛЕННЯ

Екологічна безпека виступає одним із ключових чинників сталого розвитку, оскільки визначає здатність держави забезпечувати належний рівень якості довкілля, необхідний для підтримання соціально-економічної стабільності. Сучасні дослідження [1; 2] засвідчують, що погіршення екологічних умов прямо та опосередковано впливає на темпи економічного зростання, конкурентоспроможність національних економік і рівень добробуту населення. Відсутність ефективних механізмів охорони довкілля спричиняє зростання витрат на ліквідацію наслідків забруднення, збільшення навантаження на систему охорони здоров'я та зниження продуктивності праці.

Забезпечення високих стандартів екологічної безпеки сприяє покращенню якості людського капіталу, підвищенню інвестиційної привабливості та розвитку інноваційних технологій, зокрема у сфері відновлюваної енергетики, ресурсозбереження та «зеленої» модернізації промисловості [3]. Чисте довкілля формує передумови для розвитку екотуризму, аграрного сектору та інших галузей, залежних від природних ресурсів, що в підсумку стимулює економічну активність. З іншого боку, високий рівень екологічних ризиків має негативні соціальні наслідки: зниження тривалості життя, погіршення стану здоров'я населення, збільшення витрат домогосподарств на медичні потреби та зменшення загального рівня добробуту. Вразливі соціальні групи зазвичай найбільше страждають від забруднення